

2015-02-20

Gränsövergången i Rafah – status, kriterier och procedurer vid passage till och från Egypten

Innehåll

Om rapporten

1. English summary.....	3
2. Sammanfattning.....	3
3. Bakgrund.....	4
3.1 Gränsövergången i Rafah.....	4
3.2 Händelser 2013-14 och deras inverkan på öppethållandet.....	5
3.2.1 Politiska spänningar till följd av Mursis avsättande.....	5
3.2.2 Konflikten mellan Israel och Hamas.....	6
3.2.3 Säkerhetsläget i Sinai.....	7
3.3 Attacken den 24 oktober 2014 och stängningen av Rafah.....	7
3.3.1 Bakgrund.....	7
3.3.2 Svårigheter att resa till Gaza.....	8
3.3.3 Svårigheter att resa från Gaza.....	9
4. Principiell procedur i samband med passage	10
4.1 Villkoren vid gränsövergången	10
4.2 Vem kan passera?.....	11
4.3 Procedur	11
4.4 Logistik	13
4.5 Assistans från den svenska ambassaden	14
5. Lifos sammanfattande kommentar/slutsatser	15

Källor och referenser

Om rapporten

Denna rapport är skriven i enlighet med EU:s allmänna riktlinjer för framtagande av landinformation (2008). Den är sammanställd utifrån noggrant utvalda och allmänt tillgängliga informationskällor. Alla använda källor refereras. All information som presenteras, med undantag av obestridda/uppenbara fakta, har dubbelkontrollerats om inget annat anges.

Informationen har noggrant granskats, utvärderats och bearbetats under en begränsad tid. Sammanställningen gör inte anspråk på att vara uttömmande och bör inte tillmätas exklusivt bevisvärde i samband med avgörandet av ett enskilt ärende.

Om en specifik händelse, person eller organisation inte nämns i rapporten innebär inte detta att händelsen inte har ägt rum, eller att personen eller organisationen inte existerar.

Informationen i rapporten återspeglar inte nödvändigtvis Migrationsverkets officiella ståndpunkt i en viss fråga och det finns ingen avsikt att genom rapporten göra politiska ställningstaganden.

1. English summary

The Rafah border crossing has remained closed for all travelers since October 2014. The closure was prompted by a major attack on Egyptian security forces, and only sporadically and briefly has the border crossing been opened since: on three occasions, for 2-3 days per opening, to be precise. This situation has caused travelers on both sides to be stranded for extended periods of time.

Although the Rafah border crossing has remained closed during most of the last few months – rendering actual transiting difficult to plan, if possible at all – the criteria and procedures for travels remain in force. The general rule is that anyone wishing to transit through Egypt to/from Gaza via the crossing must have a valid reason for their trip and obtain prior authorization from the Egyptian authorities to do so. Certain categories of people are exempted from this requirement, however, and may travel without any prior authorization: (1) students, (2) wounded and sick who are to be treated in hospitals outside Gaza, those with (3) a valid visa or (4) residence permit in a third country and (5) those with double citizenship.

The present situation – the Rafah crossing being closed for all categories of travelers, with the exception of occasional *ad hoc* openings – is likely to last, due to the prevailing security situation in the area.

2. Sammanfattning

Efter en lång period av tilltagande begränsningar stängdes Rafah Crossing Point (RCP) för alla kategorier av resenärer den 24 oktober 2014, till följd av omfattande attacker mot egyptiska styrkor samma dag. Med undantag för några enstaka dagars öppethållande har gränsövergången förblivit stängd sedan dess. Som ett resultat av stängningen strandades tusentals personer på väg till Gaza i Egypten och andra länder under flera månader, och möjligheterna att lämna området reguljärt har i praktiken tillintetgjorts för de flesta av dess invånare.

Säkerhetsläget på norra Sinaihalvön utgör den styrande faktorn vad gäller det faktiska öppethållandet av RCP. Enligt gällande procedur kan emellertid alla med en giltig anledning att resa via gränsövergången ansöka om tillstånd för sin passage i förväg hos egyptiska myndigheter, och det finns inga tecken på att själva möjligheten att ansöka förändrats. Härutöver finns ett antal kategorier av personer som enligt gällande procedur inte behöver ansöka om något tillstånd alls för att passera, utan bara behöver ha sina ordinarie dokument i ordning: (1) studenter vid egyptiska eller andra utländska universitet, (2) personer som skall vårdas på egyptiska sjukhus och har intyg på detta (3) personer med visering till tredjeland (4) personer med uppehållstillstånd i tredje land (5) personer med dubbelt

medborgarskap. Personer som saknar ID- eller resehandlingar eller rest ut på annat sätt än via RCP utgör mera komplicerade fall. För dessa finns dock oftast assistans att få från den palestinska ambassaden i Kairo så att resan till Gaza skall kunna ske. Dock måste resan alltid godkännas av egyptiska myndigheter och i dessa senare fall tar prövningen längre tid.

Även om procedurer och kriterier för transitering genom RCP fortfarande gäller så krävs naturligtvis att gränsövergången hålls öppen för att passage skall kunna ske. Sannolikheten för en återgång till den typ av öppethållande som rådde innan attacken i oktober 2014 är svår att bedöma, men utifrån det alltfjänt komplicerade säkerhetsläget kommer de faktiska möjligheterna att passera RCP även fortsättningsvis vara mycket begränsade.

3. Bakgrund

3.1 Gränsövergången i Rafah

RCP utgör den enda internationella gränsövergången för de cirka 1,8 miljoner palestinier som är bosatta på Gazaremsan.¹ RCP upprättades i samband med fredsavtalet mellan Israel och Egypten 1979, vilket innebar att Egypten återfick kontrollen över Sinaihalvön. Övervakningen kontrollerades av den israeliska gränsmyndigheten Israel Airport Authority fram till 2005 när de israeliska styrkorna drog sig tillbaka från Gazaremsan.

Gränsövervakningen togs då över av de palestinska respektive egyptiska myndigheterna. I samband med det fick europeiska unionen i mandat att övervaka verksamheten vilket samordnades av European Union Border Assistance Mission Rafah (EUBAM). I juni 2007 beslutade emellertid de egyptiska myndigheterna att stänga gränsen efter att Hamas tagit över makten i Gaza. Med anledning av det spända säkerhetsläget mellan Israel och Hamas valde EUBAM-observatörerna att lämna området. Öppethållandet hade dessförinnan kraftigt reducerats till följd av den israeliske soldaten Gilad Shalits kidnappning.²

Mubarakregimen införde på senare år tilltagande restriktioner för gränstrafiken. Sporadiska öppettider infördes, godstransporterna inskränktes till förnödenheter av mat och mediciner och endast personer i behov av sjukvård och studenter beviljades inresa till Egypten. Efter att Mubarak avsattes från makten hävdades dock många av den tidigare erans restriktioner

¹ I den mån gränsövergångarna Kerem Shalom, Nahal Oz, Sufa och Karni är öppna så tillåts endast varor att passera: för privatpersoner finns endast RCP och gränsövergången Erez (Beit Hanoun på arabiska), och Erez är ett alternativ endast för ett mycket begränsat antal patienter samt affärsmän med särskilda tillstånd. Se karta från OCHA-OPT för en överblick http://www.ochaopt.org/documents/gaza_a0_2014_18.pdf och artikel specifikt om Erez, The New York Times, 04.09.2014, *Between Gaza and Israel, a Border Crossing in Need of Travelers*, http://www.nytimes.com/2014/09/05/world/middleeast/at-the-border-between-gaza-and-israel-a-crossing-in-need-of-travelers.html?_r=0

² B Tselem, 15.10.2013, *Gaza Crossing*, http://www.btselem.org/gaza_strip/rafah_crossing

och läget normaliserades: i maj 2011 öppnades RCP på daglig basis mellan 09:00-17:00 (fredagar undantagna) och kravet på egyptiskt visum hävdes för kvinnor i alla åldrar samt för män under 18 och över 40 års ålder.³

I augusti 2012 infördes nya restriktioner för gränstrafiken efter att en grupp islamister angrep den egyptiska sidan av RCP. 16 egyptiska gränsvakter dödades vid attacken. En vecka efter attacken utmanade Mursi militärens inflytande över politiken genom att avsätta dåvarande försvarsministern och tillika ledaren för militärrådet, fältmarskalk Hussein Tantawi. Även stabschefen, general Sami Annan, och fem andra höga militärer fick lämna sina poster. General Abdul Fattah al-Sisi, som vid tillfället var medlem i militärrådet, utsågs till ny arméchef och försvarsminister.⁴

Situationen vid RCP varierade således under 2000-talet: stängandet av gränsen, tiderna för dess öppethållande, begränsningarna i vilka kategorier av personer som kunnat passera och kraven på deras dokumentation, o s v – allt detta har fluktuerat och varit kopplat till det politiska läget och säkerhetsläget.

3.2 Händelser 2013-14 och deras inverkan på öppethållandet

3.2.1 Politiska spänningar till följd av Mursis avsättande

I och med den inrikespolitiskt turbulenta perioden juni-augusti 2013 – präglad av massdemonstrationer och avsättandet av president Mursi – inleddes en negativ trend vad gäller gränsövergångens öppethållande. En orsak till detta var att man från egyptiskt håll befarade att Hamasanhängare skulle ansluta sig till brödraskapets protestaktioner, särskilt i samband med att egyptiska säkerhetsstyrkor stormade muslimska brödraskapets läger i Kairo. Periodvis stängdes RCP helt. Egyptisk militär intensifierade även sitt arbete med att stänga de hundratals tunnlar som utgör en ekonomisk livlina för Gazaremsan och som ger den islamistiska Hamasrörelsen skatteinkomster. Endast ett fåtal tunnlar lär vara i bruk i dag.⁵

Som ett ytterligare led i att säkra området kring RCP började egyptisk militär även att planera en buffertzona vid gränsövergången, en åtgärd som bedöms rymma både en säkerhetsmässig och en politisk dimension: dels vill man stoppa att Hamas och andra palestinska miliser ansluter sig till militanta grupperingar i Sinai, men man vill även försvåra politiska kontakter mellan Hamas och det muslimska brödraskapet i Egypten. Hamas

³ *Ibid.*

⁴ Al-Jazeera, 05.08.2012, *Egypt vows strong response to Sinai attack*, <http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2012/08/20128523429347102.html>, BBC News, 06.08.2012, *Egypt Israel border attack leaves eight gunmen dead*, <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-19144906>

⁵ Se t ex Zack Gold, *Sinai Security: Opportunities for Unlikely Cooperation Among Egypt, Israel and Hamas*, Brookings Center for Middle East Policy and Analysis Papers, 22.10.2013, <http://www.brookings.edu/research/papers/2013/10/22-sinai-hamas-egypt-israel-gold>

förlorade nämligen sin starkaste bundsförvant i området när Mursi avsattes från makten och det muslimska brödraskapets aktiviteter har förbjudits av den nya regeringen i Kairo.⁶

Stängningen av tunnlarna och RCP har bidragit till att isolera Hamas politiskt och ekonomiskt, men har även försämrat levnadsvillkoren för befolkningen på Gazaremsan. Bedömare menar att avsättandet av president Mursi även sporrat missnöje i våldsbenägna kretsar i Sinai, där det väpnade våldet utgör en annan orsak till återkommande stängningar av gränsövergången (se 2.2.3).⁷

Till följd av bland annat det komplicerade politiska läget kom trafiken genom Rafah att minska betydligt under 2014: OCHA rapporterar att under de första sex månaderna av året var RCP stängd i genomsnitt 22 dagar per månad. 6400 personer passerade på månadsbasis; ett år tidigare passerade drygt 4000 personer varje vecka.⁸

3.2.2 Konflikten mellan Israel och Hamas

Konflikten mellan Israel och Hamas blossade åter upp under sommaren 2014 och innebar, liksom vid tidigare sammandrabbningar, att RCP tidvis stängdes helt. Mycket av infrastrukturen i Rafah förstördes dessutom av striderna. Gränsen öppnades dock sporadiskt för personer som skadats i konflikten: olika källor talar om att totalt 2-400 av dessa släpptes igenom.⁹ Efter vapenstilleståndet i augusti 2014 öppnades gränsen åter, men inledningsvis endast för vissa kategorier av personer: innehavare av egyptiskt uppehållstillstånd/ medborgarskap, personer med dubbla medborgarskap, personer med visering till tredjeland, allvarligt sjuka, samt personer som skadats under konflikten.¹⁰

I samband med vapenviloavtalet som slöts mellan palestinska myndigheterna (PA) och Israel, med medling från Egypten, har både Israel och Egypten begärt garantier från Hamas om att få bukt på

⁶ Se t ex Eric Trager, 14.07.2014, *Sisi's Egypt and the Gaza Conflict*, <http://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/sisi-egypt-and-the-gaza-conflict> och Al-Monitor, 19.08.2014, *Rafah crossing used as a bargaining chip in Gaza crisis*, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/08/rafah-crossing-open-gaza-sinai-people.html>

⁷ Se t ex Patrick Kingsley, The Guardian, *Why Egypt's mass evictions in Sinai are a risky strategy*, 04.11.2014, <http://www.theguardian.com/world/2014/nov/04/egypt-harsh-response-islamist-insurgency-sinai-could-backfire>

⁸ OCHA, *Protection of Civilians Weekly Report, 21 - 27 October 2014*, <http://www.ochaopt.org/reports.aspx?id=104&page=1>

⁹ Drygt 200 enligt guvernören i norra Sinai, se Al-Monitor, 19.08.2014, *Rafah crossing used as a bargaining chip in Gaza crisis*, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/08/rafah-crossing-open-gaza-sinai-people.html>, cirka 400 enligt representant för palestinska ambassaden, Kairo, 23.10.2014.

¹⁰ Middle East Eye, 25.10.2014, *Egypt closes Rafah border crossing with Gaza Strip 'until further notice'*, <http://www.middleeasteye.net/news/egypt-rafah-772435585> liksom memo från Egyptiska UD erhållit vid möte i Kairo, 22.10.2014.

vapensmugglingen till Gaza. Egypten har också gått med att återuppta samtal gällande normalisering av trafiken genom RCP. Egypten har som krav begärt att PA ska bevaka och kontrollera att Hamas håller sig till vapenvilan och att PA framöver övervakar RCP.¹¹

3.2.3 Säkerhetsläget i Sinai

En tredje orsak till det senaste årets inskränkningar i öppethållandet är den egyptiska arméns allt intensivare operationer mot beväpnade extremister på norra Sinaihalvön.¹² Massiva resurser har satts in: armén har för närvarande över 20,000 man på norra Sinaihalvön. Militären uppges kontrollera alla vägar, broar och tunnlar som leder från norra Sinai till andra provinser i Egypten, men säkerhetsläget har gradvis försämrats sedan president Mursi avsattes 2013.¹³

Som en konsekvens av den försämrade säkerheten har RCP allt oftare hållits stängd för att öppnas sporadiskt och på obestämd tid, ofta med begränsad kapacitet – säkerhetsläget har varit den styrande faktorn. När trafiken har öppnats så har det främst varit i syfte att släppa igenom de stora grupper av strandsatta resenärer som byggts upp på båda sidor om gränsen. Detta mönster har varit tydligt även i sviterna av den stora attack som skedde i oktober 2014.

3.3 Attacken den 24 oktober 2014 och stängningen av Rafah

3.3.1 Bakgrund

Efter en tids spekulationer om ett samröre mellan den dominerande extremistiska gruppen i Sinaiområdet, Ansar Beit al-Maqdis (ABM), och inte bara islamistiska grupper i Gaza utan även den Islamiska Staten (IS) tycks detta samröre ha bekräftats den 10 november, då ABM ska ha deklarerat sin lojalitet med IS.¹⁴ I samband med detta tog man på sig ansvaret för det mycket omfattande angrepp mot egyptiska styrkor som skedde den 24 oktober vid posteringar ett par mil in på Egyptiskt territorium

¹¹ The Jerusalem Post, 08.09.2014, *Report: Egypt reach new agreement on cease-fire deal in Gaza*, <http://www.jpost.com/Operation-Protective-Edge/Report-Egypt-Palestinians-reach-new-agreement-on-cease-fire-deal-370565>, The Guardian, 26.08.2014, *Gaza ceasefire: Israel and Palestinians agree to halt weeks of fighting*, <http://www.theguardian.com/world/2014/aug/26/gaza-ceasefire-israel-palestinians-halt-fighting>

¹² The Washington Institute for Near East Policy, 17.01.2017, *The New Triangle of Egypt, Israel and Hamas*, <http://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/the-new-triangle-of-egypt-israel-and-hamas>

¹³ Se t ex Al Jazeera, 11.04.2014, *Egypt's Sinai: Caught in the middle*, <http://www.aljazeera.com/indepth/features/2014/03/egypt-sinai-caught-middle-201431664729435518.html>. På grund av det instabila säkerhetsläget stängde IOM under 2014 sitt "guest house" i Rafah som tidigare härbergerat migranter på väg genom Sinai (möte med representant för IOM, Kairo, 23.10.2014).

¹⁴ Reuters, 10.11.2014: *Egyptian militant group pledges loyalty to Islamic State in audio clip*, <http://www.reuters.com/article/2014/11/10/us-egypt-ansar-islamicstate-idUSKCN0IU0DD20141110>

från RCP. Man lade också ut en video på attacken, som dödade 33 soldater och sårade nästan lika många.¹⁵

Från egyptiskt håll ses detta angrepp som en ”game changer” i Sinai, och konsekvenserna för RCP var omedelbara: som ett svar på attacken stängde de egyptiska myndigheterna i ett första steg gränsövergången och deklarerade undantagstillstånd och utgångsförbud i stora delar av Sinai.¹⁶ Därefter inleddes en mer omfattande evakuering av boende och demolering av byggnader längs gränsen med Gaza i syfte att skapa den buffertzonen man tidigare talat om.¹⁷ RCP har, med undantag för enstaka dagars öppethållande, hållits stängd sedan dess. Attacken har sedermera följts upp med snarlika dåd, exempelvis den 29 januari 2015 då uppemot 30 personer, främst soldater, dödades ett par mil väster om Rafah.¹⁸

3.3.2 Svårigheter att resa till Gaza

Stängningen i oktober resulterade i att ett stort antal Gazabor på väg hemåt blev strandade där de befann sig – enligt vissa uppgifter 3500, enligt andra 6000.¹⁹ Majoriteten befann sig i Egypten, medan ett knappt tusental tycks ha befunnit sig runt om i världen – berörda flygbolag skall ha informerats om att inte låta Gazabor boarda flighter mot Egypten. Många av de strandsatta hade svårt att på kort varsel och på obestämd tid ordna boende och andra praktikaliteter.

Sedan den 24 oktober 2014 har gränsen hållits stängd kontinuerligt för alla typer av resenärer, med undantag för korta öppnanden vid tre tillfällen:

- 26-27 november 2014 (endast i riktning mot Gaza)²⁰
- 21-23 december 2014 (i båda riktningarna)²¹
- 20-23 januari 2015 (i båda riktningarna)²²

¹⁵ Reuters, 24.12.2014: *Attacks in Egypt's Sinai kill 33 security personnel*, <http://www.reuters.com/article/2014/10/24/us-egypt-sinai-idUSKCN0ID1BZ20141024>

¹⁶ Utegångsförbudet reducerades i början av december till 11 timmar/dag (kl. 19:00-06:00), Daily News Egypt, 10.12.2014, *North Sinai curfew reduced to 11 hours*, <http://www.dailynewsegypt.com/2014/12/10/north-sinai-curfew-reduced-eleven-hours/>

¹⁷ The New York Times, 29.10.2014: *Egypt Flattens Neighborhoods to Create a Buffer With Gaza*, <http://www.nytimes.com/2014/10/30/world/middleeast/egypt-sinai-peninsula-gaza-buffer-zone.html>

¹⁸ BBC, 30.01.2015, *Egypt military targeted in deadly Sinai attacks*, <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-31052064>

¹⁹ Al Monitor, 19.11.2014, *3,500 Palestinians stuck outside Gaza*, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/11/rafah-crossing-closed-gazans-stuck-egypt.html>, Reuters, 26.11.2014: *Egypt opens Rafah crossing to stranded Palestinians bound for Gaza*, <http://www.reuters.com/article/2014/11/26/egypt-rafah-open-idUSL6N0TG1IN20141126>

²⁰ New York Times, 26.11.2014, *Egypt: Rafah border crossing is opened temporarily*, <http://www.nytimes.com/2014/11/27/world/middleeast/egypt-rafah-border-crossing-is-opened-temporarily.html>

²¹ OCHA, *Protection of civilians, reporting period 23–29 December 2014*, http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_protection_of_civilians_weekly_report_2014_01_02_english.pdf

2700 personer ska ha passerat in i Gaza under de två dagarna i november och drygt 900 vid öppnandet i december.²³ Den palestinska ambassaden bekräftar i januari 2015 att de flesta som strandsatts på den egyptiska sidan kunnat passera in i Gaza under de senaste månadernas tillfälliga öppnanden.²⁴

3.3.3 Svårigheter att resa från Gaza

I och med att Rafah- och Erezövergångarna (liksom många tunnlar) stängts så är det i dagsläget i praktiken omöjligt för många Gazabor att lämna området. Det tillfälliga öppnandet av Rafah i november gällde bara i riktning mot Gaza, vilket ledde till protester, till exempel bland studenter som därmed missade terminsstarten på universitet runt om i världen.²⁵ Vid öppnandet i december kunde ett tusental personer – företrädesvis studenter och sjuka – passera RCP in i Egypten.²⁶ Enligt palestinska ambassaden i Kairo ska de egyptiska myndigheterna ha definierat en daglig kvot för hur många som kan tillåtas passera RCP mot Egypten, men hur många det rör sig om är oklart. Hamas ska å sin sida ha etablerat ett kösystem för dem som vill resa ut.²⁷ Enligt uppgifter från OCHA väntade minst 54 000 Gazabor – däribland sjuka – på att få lämna området vid årsskiftet 2014/15.²⁸

De som på grund av dessa hinder tar sig till Egypten och vidare mot Europa irreguljärt tar stora risker: den 10 september 2014 ska t ex över hundra Gazabor ha omkommit tillsammans med hundratals andra migranter när båten de färdats med från Egypten sjönk utanför Malta.²⁹ Människorättsorganisationer flaggar även för att de som försöker lämna Gaza via Egypten irreguljärt riskerar att fängslas och återsändas till Gaza trots potentiella

²² Telefonintervju med representant för egyptiska UD 28.01.2015, Al Ahram, 18.01.2015, *Egypt to open Gaza border crossing for three days*, <http://english.ahram.org.eg/NewsContent/1/64/120613/Egypt/Politics/-Search.aspx?Text=%20Egypt>

²³ OCHA, *Protection of civilians, reporting period 25 November–1 December 2014*, http://www.ochaopt.org/documents/Protection_of_Civilians25%20Nov_to_5_Dec_2014.pdf

²⁴ Telefonintervju med representant för palestinska ambassaden, Kairo, 12.01.2015

²⁵ Al Monitor, 09.12.2014, *Trapped Palestinian students demand Gaza crossings reopen*, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/12/palestinian-students-trapped-gaza-protest-crossings.html>

²⁶ Daily Star Lebanon, 23.12.2014, *Egypt keeps Rafah crossing open for a third day*, <http://www.dailystar.com.lb/News/Middle-East/2014/Dec-23/282063-egypt-keeps-rafah-crossing-open-for-a-third-day.ashx>, OCHA, *Protection of civilians, reporting period 23–29 December 2014*, http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_protection_of_civilians_weekly_report_2014_01_02_english.pdf

²⁷ Telefonintervju med representant för palestinska ambassaden, Kairo, 12.01.2015

²⁸ OCHA, *Protection of civilians, reporting period 23–29 December 2014*, http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_protection_of_civilians_weekly_report_2014_01_02_english.pdf

²⁹ Guardian, 16.09.2014, *100 children among migrants 'deliberately drowned' in Mediterranean*, <http://www.theguardian.com/world/2014/sep/16/migrants-children-drowned-boat-mediterranean>

skyddsbehov.³⁰ Utöver dessa administrativa/säkerhetsmässiga hinder har lokala religiösa auktoriteter deklarerat ett generellt förbud – s k *fatwa* – mot att lämna Gaza i syfte att stävja irreguljär emigration.³¹

4. Principiell procedur i samband med passage

Som framgått ovan kan, i skrivande stund, ingen passera RCP. Eventuella framtida, tillfälliga öppnanden är svåra att förutsäga. Det finns emellertid inga rapporter om att den procedur som beskrevs för Lifos i samband med utredningsresan strax innan stängningen skulle ha ändrats. Därför redovisas den nedan (p. 4.1-5). I vilken utsträckning ansökningar om passage verkligen inkommer till – och behandlas av – egyptiska myndigheter i dagsläget är oklart, men om säkerhetsläget framöver tillåter att gränsen öppnas kommer förmodligen denna procedur tillämpas på samma sätt som innan RCP:s stängning den 24 oktober.

4.1 Villkoren vid gränsövergången

I möten med Lifos i oktober 2014 betonade egyptiska myndigheter att gränsen aldrig stängts annat än tillfälligt, utan i princip varit öppen i båda riktningarna – vilket är deras fortsatta intention.³² Dock lyftes ett antal begränsningar fram:

- Gränsens kapacitet är begränsad – 400 personer per dag kan passera. (Denna siffra bekräftades av representanter för den palestinska myndigheten.)
- Utegångsförbud råder i Rafah kl. 16:00-06:00, vilket utesluter att man reser i området på kvällar och nätter.
- RCP håller i princip öppet kl. 09:00-15:00, men kan komma att stängas när som helst om militären bedömer att säkerhetssituationen kräver det.

Beslut om stängning av gränsövergången tas utifrån diskussioner mellan berörda myndigheter: utrikes- och inrikesdepartementet, underrättelsetjänsten (General Intelligence, *al-amn al- 'am*) samt militären. En särskild kriskommitté kopplad till landets president och premiärminister konsulteras ibland. Militären har, enligt utrikesdepartementet, det sista ordet.³³

³⁰ Amnesty International, 14.11.2014, *Scores of Syrian and Palestinian refugees at imminent risk of deportation from Egypt*, <http://www.amnesty.org/en/news/scores-syrian-and-palestinian-refugees-imminent-risk-deportation-egypt-2014-11-14>

³¹ Al Monitor, 02.10.2014, *Fatwas issued to stop illegal migration from Gaza*, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/10/migrant-boats-gaza-immigrants-phenomenon.html>

³² Möte med representant för egyptiska utrikesministeriet, Kairo, 22.10.2014.

³³ *Ibid.*

4.2 Vem kan passera?

Både det egyptiska utrikesministeriet och den palestinska ambassaden i Kairo betonar att alla som har ett giltigt skäl att resa genom RCP kan ansöka om tillstånd för detta hos egyptiska myndigheter.³⁴ Ansökningarna prövas individuellt. Palestinska ambassaden förtydligar att ett antal kategorier av personer *inte behöver ansöka om tillstånd i förväg* utan kan räkna med att kunna passera förutsatt att deras ordinarie dokument är i ordning (och att gränsen är öppen, naturligtvis).³⁵ Dessa kategorier är:

1. Studerande vid Egyptiska eller andra utländska universitet
2. Sjuka som skall vårdas i Egypten (och som har intyg på detta)
3. Personer med visering till tredjeland
4. Personer med uppehållstillstånd i tredjeland
5. Personer med dubbelt medborgarskap

Egyptiska UD intygar att individer i dessa kategorier generellt tillåts resa genom RCP, men betonar att de inte är garanterade tillstånd: prövningen förblir individuell och exempelvis kan "svartlistade" personer som anses utgöra säkerhetshot alltid nekas passage.³⁶

Personer som lämnat Gaza irreguljärt/illegalt och/eller inte har pass kan få hjälp av den palestinska myndighetens ambassad i Kairo som upprättar tillfälliga resedokument och sedan konsulterar med berörda egyptiska säkerhetsorgan – efter deras godkännande bistår palestinsk ambassadpersonal med busstransport till gränsen, så på detta sätt finns en möjlighet även för personer utan passhandlingar att resa via Egypten till Rafah. Det krav som finns är dock att personen kan visa att han eller hon är från Gaza (man har familj där och man är skriven där) och har ett giltigt ID-kort från Gaza.³⁷ Original-ID krävs inte: kopia går bra, eller att man bara känner till numret på sitt ID. Men en person som saknar pass, är över 16 år och som inte registrerat sig på Gazaremsan eller har någon palestinskt ID-handling alls kan således inte använda sig av möjligheten att få resedokument för att resa till Gaza.³⁸

4.3 Procedur

Som nämnts är alltså vissa kategorier av personer undantagna kravet att i förväg ansöka om tillstånd att passera RCP. För övriga gäller att alla har möjlighet att lämna in en sådan ansökan till de egyptiska myndigheterna. Så

³⁴ Möte med representant för egyptiska UD, Kairo, 22.10.2014 och med representanter för palestinska ambassaden, Kairo, 23.10.2014.

³⁵ Telefonintervju med representant för palestinska ambassaden, Kairo, 12.01.2015

³⁶ Möte med representant för egyptiska UD, Kairo, 22.10.2014

³⁷ I Osloavtalet anges vem som kan återvända permanent till Gaza samt Västbanken och Östra Jerusalem: personer med ett palestinskt ID-nummer eller pass. Palestinier som är bosatta i andra länder (Libanon, Egypten osv) och har resehandlingar från dessa länder kan däremot bara komma på tillfälliga besök.

³⁸ Möte med representanter för palestinska ambassaden, Kairo, 23.10.2014

länge man har en giltig anledning till sin resa beviljas i allmänhet passage genom RCP och anslutande transitering genom Egypten. Följande procedur gäller för resor i endera riktningen.³⁹

- 1) Personer som önskar passera RCP måste ansöka om tillstånd via en myndighet (exempelvis svenska ambassaden), som i sin tur sköter kontakterna med de egyptiska myndigheterna; ansökningar direkt från enskilda individer accepteras alltså inte. Ansökan förmedlas av den kontaktade myndigheten till en egyptisk ambassad eller annan representation (t ex egyptiska UD:s kontor i Ramallah). Den kan också skickas till Palestinska ambassaden i Kairo eller annan palestinsk beskickning. Brev eller fax går bra.
- 2) Dessa ansökningar centraliseras hos ansvarig direktör på egyptiska UD i Kairo som gör en första kontroll för att se om de är kompletta. Om uppgifter saknas skickas de tillbaka med begäran om komplettering, i annat fall förmedlas de vidare till berörda egyptiska myndigheter.
- 3) Exakt vilka myndigheter som bedömer en ansökan beror på det enskilda fallet, men generellt behandlas ansökningar av General Intelligence, inrikesministeriet och militären.
- 4) Om dessa myndigheter efter sin granskning tar positivt beslut så meddelas UD och ärendet ges ett daterat, individuellt säkerhetsnummer som är giltigt i 1 månad.
- 5) UD formaliserar beslutet genom en *note verbale* som kommuniceras till den myndighet som individen ansökt genom (avslag så väl som bifall). Vid bifall informeras gränsmyndigheterna i RCP om personens uppgifter, och personen kommer att kunna passera gränsen, förutsatt att tidsgränsen respekteras och rätt dokument medtas (inklusive säkerhetsnumret).

Behandlingstiden för en komplett ansökan beror på det enskilda fallet och om det är ”högsäsong” i inströmningen, men det tar minst två veckor; sannolikt ca 1 månad. För en svensk medborgare som ska resa till Gaza via Rafah föredrar egyptiska UD att ansökan förmedlas av svenska ambassaden i Kairo, för att underlätta processen och säkerställa att svenska myndigheter hålls informerade.⁴⁰

De egyptiska myndigheterna fattar alla beslut om tillstånd, men därutöver sköter den palestinska ambassaden i Kairo mycket av det praktiska arbetet – de faciliterar till exempel alla palestiniers resor genom Egypten och står själva för eskort i de fall det behövs. I många fall informerar den palestinska ambassaden i Kairo även personer när de egyptiska myndigheterna avslagit deras ansökan, men detta görs inte systematiskt utan framförallt när frågan aktivt ställs till ambassaden.⁴¹

³⁹ Möte med representant för egyptiska UD, Kairo, 22.10.2014, telefonintervju med representant för egyptiska UD, 28.01.2015.

⁴⁰ Möte med representant för egyptiska UD, Kairo, 22.10.2014

⁴¹ Telefonintervju med representant för palestinska ambassaden, Kairo, 12.01.2015

Egyptiska myndigheter betonar att ansökningsförfarandet behövs för att kunna planera och organisera passerandet av gränsen (som ju har begränsad kapacitet) och för att upprätthålla säkerheten. På senare tid säger man sig upptäckt flera fall av våldsbenägna extremister som utgett sig för att vara humanitär personal på väg till Gaza, något som föranlett striktare individuella kontroller.⁴² Den palestinska ambassaden betonar vidare att Gaza är ockuperat territorium, varför utlänningars inresa behöver godkännas av Israel i egenskap av ockupationsmakt.⁴³ Att erhålla sådana tillstånd har blivit svårare till följd av sommarens konflikt. Likaså har Egyptiska myndigheter blivit mer restriktiva vad gäller utlänningar – särskilt journalister – som vill in i Gaza.⁴⁴

De mer komplicerade ärendena handlar, enligt egyptiska UD, om personer *som saknar identitetshandlingar* och personer som *rest ut från Gaza annan väg än genom RCP* – principen är nämligen att man skall resa in/ut på samma sätt. I dessa fall så bedömer inrikesministeriet och säkerhetsorganen de enskilda fallen efter en noggrann genomgång. Processen är mer tidskrävande än i andra fall.

4.4 Logistik

Fram till den 24 oktober kunde man i normalfallet räkna med att det skulle ta fem timmar att ta sig igenom alla vägspärrar och kontroller i Rafah, och själva gränsstationen stängde alltså kl. 15:00. Detta innebar att många reste mot RCP kvällen innan, tillbringade natten i staden Ismaliya (belägen vid Suezkanalen, ungefär halvvägs på rutten Kairo-Rafah) och passerade kontrollerna morgonen därpå. Givet vid tiden rådande utgångsförbud (16:00-06:00) behövde den som reste via Egypten vara i Ismaliya innan klockan 11:00.⁴⁵ Flygplatsen i Arish, belägen cirka 50 km in på den Egyptiska sidan av gränsen, är stängd.

Enligt palestinska ambassaden i Kairo så tar sig de flesta själva genom Egypten till/från RCP, men ungefär en fjärdedel av de cirka 400 personer som kan passera under en dag reser i buss, eskorterade av ambassadens personal. Dessa eskorter är dels till för att assistera eventuella minderåriga resenärer, men framförallt behövs de eftersom män i åldern 18-40, en kategori kallad *Murahaleen*, inte tillåts röra sig fritt i Egypten, även om de har giltigt tillstånd att transitera till/från RCP. (I övrigt, avseende ansökningar om passage osv, hanteras *Murahaleen* som alla andra.) Uppgiften att eskortera resenärer sköttes tidigare av de egyptiska myndigheterna, men de har sedan tre år överlåtit detta arbete till den palestinska ambassaden eftersom man nu fokuserar på att hantera säkerhetssituationen i Sinai.⁴⁶ Demoleringen av Rafah kommer inte att påverka palestinska ambassadens procedurer för resor till/från RCP, utan

⁴² *Ibid.*

⁴³ Möte med representant för palestinska ambassaden, Kairo, 23.10.2014

⁴⁴ *Ibid.*

⁴⁵ Tiderna för utgångsförbudet är numera ändrade till kl. 19:00-06:00, se not 17.

⁴⁶ Möte med representanter för palestinska ambassaden, Kairo, 23.10.2014

resorna anpassas till rådande utgångsförbud och övriga regler. Ambassaden bistår inte med logi för dem man eskorterar.⁴⁷

4.5 Assistans från den svenska ambassaden i Kairo

Den svenska ambassaden kan hjälpa till med passager genom Rafah i fem olika typer av situationer.⁴⁸

1) Man bistår *svensk polis när avvisning/utvisning av en palestiniere ska verkställas med tvång*. I detta fall meddelar svensk polis ambassaden om den kommande avvisningen, förser ambassaden med uppgifter om personen som ska avvisas samt uppgifter om de medföljande poliserna; namn, passnummer, detaljer om flygresan, delar av skäl för utvisning samt uppgift om personen förekommer i brottsregistret. Relevanta delar av denna information förmedlas av ambassaden till egyptiska UD. Härutöver kontaktar ambassaden berörda säkerhetsorgan och ber dem assistera de svenska poliserna på flygplatsen. Dessutom informeras den palestinska ambassadens representant ("delegate") på flygplatsen, som ansvarar för den vidare transporten till Gaza (i vissa fall följer svensk polis med fram till RCP).

I princip krävs att personen har ett pass (tillfälligt går bra). Om personen saknar handlingar så tar förberedelserna längre tid, men resan är inte omöjlig att genomföra. På den palestinska sidan är man samarbetsvillig, och genom goda förberedelser förhindras att personer blir sittande flera dagar hos egyptisk säkerhetstjänst för utredning.

Svenska ambassaden behöver kontaktas i god tid – minst 3 veckor – för att hinna behandla en ansökan om att avvisa en person via Egypten och Rafah till Gaza. Auktoriseringen från egyptiska UD tar cirka 14 dagar att få, längre om det saknas dokument. Den svenska ambassaden har inte fått in någon förfrågan från polisen sedan början av 2014.

2) Man bistår *Migrationsverket när palestinier skall vidarebosättas i Sverige*. Processen för dessa kvotflyktingar är som följer: Migrationsverket informerar ambassaden i Kairo, som i sin tur informerar egyptiska UD och begär en skriftlig auktorisation för personen att transitera genom Egypten. Härutöver informerar ambassaden General Intelligence och ber om deras godkännande (och förmedlar i samband med detta kopior på alla nödvändiga dokument; hemlandspass, främlingspass, visum, flygbiljetter). När transiteringen godkänts av berörda myndigheter informerar de personalen i Rafah. Processen tar generellt två veckor (men det kan krävas påstötningar från ambassaden). Om personen i fråga är eftersökt av egyptiska myndigheter eller bedöms som farlig kan transiteringen nekas, men det är mycket ovanligt.

⁴⁷ Telefonintervju med representant för palestinska ambassaden, Kairo, 12.01.2015

⁴⁸ Samtliga uppgifter redovisade i p.3.5 kommer från en välinformerad källa vid svenska ambassaden i Kairo, intervjuad den 19.10.2014

3) Man bistår *svenska organisationer/institut när de bjudit in palestinier att föreläsa vid konferenser* och dylikt. Egyptiska UD informeras, och förses med detaljer om konferensen i form av detaljerat program, deltagarens personuppgifter, kopior på dennes pass och visum till Sverige, kopia på inbjudan samt uppgifter om resan. Det tillstånd som egyptiska myndigheter ger när en sådan begäran godkänns innefattar alltid resa tur och retur, så personen behöver inte ansöka om nytt tillstånd för att resa tillbaka. På tillståndet anges ett visst "date for return", med tillägget "or the time of arrival" – det finns med andra ord flexibilitet vad gäller tidpunkten för återresan.

4) Man bistår *svenska medborgare som vill lämna Gaza via Rafah*. Dessa resor kräver samordning mellan den palestinska och egyptiska sidan av gränsen. Ambassaden informerar egyptiska UD och General Intelligence, förser dem med relevanta uppgifter (personuppgifter, kopia på pass etc.) och ber dem facilitera utresan. Normalt sett möter svenska medborgare som vill lämna Gaza inga problem från den palestinska sidan, och det finns i dagsläget inga svenskar som väntar på att få resa.

5) Man bistår *svenska medborgare som är anställda av en organisation eller är inbjudna av ett palestinskt institut eller liknande och som på eget ansvar vill åka till Gaza*. Ambassaden ber i dessa fall egyptiska UD om auktorisering och facilitering av resan, men betonar att personen reser på eget ansvar. Man förser UD med tillgängliga detaljer om berört institut/organisation/event samt kopior på den svenske medborgarens pass, inbjudan, resa etc. Enskilda individer eller personer utan inbjudan som vill resa till Gaza assisteras inte av ambassaden.

Allmänt gäller att den som har ett svenskt pass – likt andra med uppehållstillstånd i tredjeland – bör kunna passera RCP utan att söka tillstånd från egyptiska UD i förhand.⁴⁹

5. Lifos sammanfattande kommentar/slutsatser

Som framgått så har övergångens status pendlat mellan kontinuerligt öppethållande för ett stort antal kategorier av personer till – via en uppsättning restriktiva åtgärder – komplett stängning. Senare års "normaltillstånd" har inneburit att ett antal kategorier av personer undantagits kravet att ansöka om tillstånd att passera RCP i förväg (studerande, sjuka, de med viseringar/ uppehållstillstånd i tredje land eller dubbelt medborgarskap), medan övriga har möjlighet att lämna in ansökningar som därefter provas individuellt. De praktiska möjligheterna att resa genom gränsövergången har samtidigt varit begränsade – men långt ifrån obefintliga.

⁴⁹ Uppgiften bekräftas av representant för egyptiska UD, intervjuad i Kairo 22.10.2014.

I dagsläget finns inget som tyder på att myndigheterna gjort inskränkningar i de kategorier av personer som får resa genom gränsövergången utan särskilt tillstånd, eller att de oftare avslår ansökningar från övriga. Vad som däremot förändrats efter attacken i Sinai den 24 oktober 2014 är de faktiska möjligheterna att resa genom RCP, eftersom övergången sedan dess – med enstaka dagars undantag – hållits stängd för samtliga typer av resenärer.

Möjligheterna att faktiskt använda RCP framöver kommer att styras av två faktorer. För det första så påverkar säkerhetsläget i norra Sinai – enligt ett sedan länge etablerat mönster – var på skalan mellan brett öppethållande och komplett stängning man befinner sig. Med tanke på att antalet väpnade attacker i Sinai tycks öka så finns skäl att anta att situationen i RCP framöver kommer att röra sig mellan den nuvarande, fullständiga stängningen och ett kraftigt begränsat öppethållande. Att göra en tillförlitlig prognos av säkerhetsläget på lite sikt är dock naturligtvis vanskligt.

För det andra så bidrar de rådande spänningarna i regionen – inte minst friktionen mellan al-Sisis regering och Hamas – till att beslut om gränsöppningens öppethållande/stängning riskerar att politiseras, något som knappast gynnar förutsägbarheten i gränsövergångens status, utan ger en klar ”ryckighet” i relevanta beslut. Detta leder i praktiken till en stor risk att strandas på vägen till Gaza för den som reser i den riktningen och givet rådande läge i RCP och övriga gränsövergångar så är det även *de facto* omöjligt att lämna området reguljärt för de flesta av dess invånare.

Källor och referenser

Elektroniska källor

Al Ahram, 18.01.2015, *Egypt to open Gaza border crossing for three days*,
<http://english.ahram.org.eg/NewsContent/1/64/120613/Egypt/Politics-/Search.aspx?Text=%20Egypt>

Al Jazeera, 11.04.2014, *Egypt's Sinai: Caught in the middle*,
<http://www.aljazeera.com/indepth/features/2014/03/egypt-sinai-caught-middle-201431664729435518.html>

Al Jazeera, 05.08.2012, *Egypt vows strong response to Sinai attack*,
<http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2012/08/20128523429347102.html> (Hämtad 21.11.2014)

Al Monitor, 19.11.2014, *3,500 Palestinians stuck outside Gaza*,
<http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/11/rafaq-crossing-closed-gazans-stuck-egypt.html>

Al Monitor, 02.10.2014, *Fatwas issued to stop illegal migration from Gaza*, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/10/migrant-boats-gaza-immigrants-phenomenon.html>

Al Monitor, 19.08.2014, *Rafah crossing used as a bargaining chip in Gaza crisis*, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/08/rafah-crossing-open-gaza-sinai-people.html>

Al Monitor, 09.12.2014, *Trapped Palestinian students demand Gaza crossings reopen*, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/12/palestinian-students-trapped-gaza-protest-crossings.html>

Amnesty International, 14.11.2014, *Scores of Syrian and Palestinian refugees at imminent risk of deportation from Egypt*, <http://www.amnesty.org/en/news/scores-syrian-and-palestinian-refugees-imminent-risk-deportation-egypt-2014-11-14>

BBC News, 06.08.2012, *Egypt Israel border attack leaves eight gunmen dead*, <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-19144906> (Hämtad 10.12.2014)

BBC, 30.01.2015, *Egypt military targeted in deadly Sinai attacks*, <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-31052064>

B'Tselem, 15.10.2013, *Gaza Crossing*, http://www.btselem.org/gaza_strip/rafah_crossing (Hämtad 12.11.2014)

Daily News Egypt, 10.12.2014, *North Sinai curfew reduced to 11 hours*, <http://www.dailynewsegypt.com/2014/12/10/north-sinai-curfew-reduced-eleven-hours/>

Daily Star Lebanon, 23.12.2014, *Egypt keeps Rafah crossing open for a third day*, <http://www.dailystar.com.lb/News/Middle-East/2014/Dec-23/282063-egypt-keeps-rafah-crossing-open-for-a-third-day.ashx>

Eric Trager, 14.07.2014, *Sisi's Egypt and the Gaza Conflict*, <http://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/sisis-egypt-and-the-gaza-conflict>

Guardian, 16.09.2014, *100 children among migrants 'deliberately drowned' in Mediterranean*, <http://www.theguardian.com/world/2014/sep/16/migrants-children-drowned-boat-mediterranean>

Guardian, 26.08.2014, *Gaza ceasefire: Israel and Palestinians agree to halt weeks of fighting*, <http://www.theguardian.com/world/2014/aug/26/gaza-ceasefire-israel-palestinians-halt-fighting>

Jerusalem Post, 08.09.2014, *Report: Egypt reach new agreement on cease-fire deal in Gaza*, <http://www.jpost.com/Operation-Protective-Edge/Report-Egypt-Palestinians-reach-new-agreement-on-cease-fire-deal-370565>

Middle East Eye, 25.10.2014, *Egypt closes Rafah border crossing with Gaza Strip 'until further notice'*, <http://www.middleeasteye.net/news/egypt-rafah-772435585>

New York Times, 04.09.2014, *Between Gaza and Israel, a Border Crossing in Need of Travelers*, http://www.nytimes.com/2014/09/05/world/middleeast/at-the-border-between-gaza-and-israel-a-crossing-in-need-of-travelers.html?_r=0 (Hämtad 21.11.2014)

New York Times, 29.10.2014: *Egypt Flattens Neighborhoods to Create a Buffer With Gaza*, <http://www.nytimes.com/2014/10/30/world/middleeast/egypt-sinai-peninsula-gaza-buffer-zone.html>

New York Times, 26.11.2014, *Egypt: Rafah border crossing is opened temporarily*, <http://www.nytimes.com/2014/11/27/world/middleeast/egypt-rafah-border-crossing-is-opened-temporarily.html>

OCHA, *Protection of Civilians Weekly Report, 21 - 27 October 2014*, <http://www.ochaopt.org/reports.aspx?id=104&page=1>

OCHA, *Protection of civilians, reporting period 25 November–1 December 2014*, http://www.ochaopt.org/documents/Protection_of_Civilians25%20Nov_to_5_Dec_2014.pdf

OCHA, *Protection of civilians, reporting period 23–29 December 2014*, http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_protection_of_civilians_weekly_report_2014_01_02_english.pdf

Patrick Kingsley, The Guardian, *Why Egypt's mass evictions in Sinai are a risky strategy*, 04.11.2014, <http://www.theguardian.com/world/2014/nov/04/egypt-harsh-response-islamist-insurgency-sinai-could-backfire>

Reuters, 24.12.2014: *Attacks in Egypt's Sinai kill 33 security personnel*, <http://www.reuters.com/article/2014/10/24/us-egypt-sinai-idUSKCN0ID1BZ20141024>

Reuters, 10.11.2014, *Egyptian militant group pledges loyalty to Islamic State in audio clip*, <http://www.reuters.com/article/2014/11/10/us-egypt-ansar-islamicstate-idUSKCN0IU0DD20141110>

Reuters, 26.11.2014: *Egypt opens Rafah crossing to stranded Palestinians bound for Gaza*, <http://www.reuters.com/article/2014/11/26/egypt-rafah-open-idUSL6N0TG1IN20141126>

Washington Institute for Near East Policy, 17.01.2017, *The New Triangle of Egypt, Israel and Hamas*, <http://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/the-new-triangle-of-egypt-israel-and-hamas>

Zack Gold, *Sinai Security: Opportunities for Unlikely Cooperation Among Egypt, Israel and Hamas*, Brookings Center for Middle East Policy and Analysis Papers, 22.10.2013, <http://www.brookings.edu/research/papers/2013/10/22-sinai-hamas-egypt-israel-gold>

Muntliga källor

Representant för palestinska ambassaden, Kairo, intervjuad 23.10.2014

Representant för IOM, Kairo, intervjuad 23.10.2014

Representant för egyptiska UD, intervjuad per telefon 28.01.2015

Representant för egyptiska utrikesministeriet, Kairo, intervjuad 22.10.2014

Representant för palestinska ambassaden, Kairo, intervjuad per telefon 12.01.2015

Representanter för palestinska ambassaden, Kairo, intervjuade 23.10.2014.

Källa vid svenska ambassaden i Kairo, intervjuad 19.10.2014